

ЦИФРОВІ ФІНАНСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

DIGITAL FINANCE AS A TOOL FOR THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN THE EUROPEAN INTEGRATION'S CONDITIONS

УДК 336.7+658.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.17-27>**Дмитришин Л.І.¹**

д.е.н., професор,
завідувач кафедри економічної
кібернетики,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

Поклітор Л.З.

аспірант кафедри економічної
кібернетики,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

Катрич В.М.

аспірант кафедри економічної
кібернетики,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

Dmytryshyn Lesia

Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University

Poklitor Lubomyr

Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University

Katrych Vasyli

Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University

Метою статті є дослідження впливу цифрових фінансів на розвиток малих і середніх підприємств в умовах євроінтеграції. Розглянуто внутрішній та зовнішній механізм такого впливу. З точки зору внутрішнього механізму, соціальна відповідальність бізнесу і зелені технологічні інновації відіграють посередницьку роль у цьому процесі. З точки зору зовнішнього механізму - це ефективність розподілу фінансових ресурсів та модернізація структури підприємств. Наголошено на ролі комплексної програми підтримки цифровізації малих та середніх підприємств в Україні та співвимірної з ЄС нормативної бази для цифрових фінансів. Посилення впливу цифрових фінансів на розвиток малих і середніх підприємств можливе завдяки: розширенню цифрової фінансової інклюзії, постійному збільшенню цифровізації, заохоченню до активної діяльності з соціальної відповідальності бізнесу та збільшення інвестицій у екологічні технологічні інновації, покращенню ефективності розподілу фінансових ресурсів і сприянню модернізації.

Ключові слова: малі та середні підприємства, сталий розвиток, механізм, євроінтеграція, цифровізація, цифрові фінанси.

The purpose of this article is to analyze digital finance as a tool for influencing the high-quality development of small and medium-sized enterprises, taking into account European integration aspirations. The article analyzes the impact of digital finance on the development of small and medium-sized enterprises. In particular, digital financial inclusion can ensure the high-quality development of small and medium-sized enterprises. The internal and external mechanism of the impact of digital finance on the development of small and medium-sized enterprises is considered. From the perspective of the internal mechanism, the social responsibility of business and green technological innovations of enterprises play an intermediary role in this process. From the perspective of the external mechanism, the efficiency of the allocation of financial resources and the modernization of the structure of enterprises also have a beneficial impact on digital finance on the high-quality development of small and medium-sized enterprises. The role of a comprehensive program to support the digitalization of small and medium-sized enterprises in Ukraine and a regulatory framework for digital finance commensurate with the EU is emphasized. Based on the constructed model of expected profit of small and medium-sized enterprises, it is proven that the financial characteristics of digital finance can increase the number of companies applying for loans from financial institutions, which will lead to an increase in the loan amount due to the low interest rate policy. Strengthening the facilitating influence of digital finance on the high-quality development of small and medium-sized enterprises is possible due to: constantly expanding the coverage of digital financial inclusion, effectively deepening the use of inclusive digital finance, constantly increasing the digitalization of small and medium-sized enterprises, encouraging small and medium-sized enterprises to actively engage in corporate social responsibility and increase investment in environmental technological innovations, improving the efficiency of the allocation of financial resources and promoting modernization, as well as improving the functioning of the listed mechanisms within the framework of regional development policy.

Key words: small and medium-sized enterprises, sustainable development, mechanism, European integration, digitalization, digital finance.

Постановка проблеми. В епоху цифрової економіки різні галузі прагнуть покращити якість та ефективність за допомогою цифрової трансформації. Стійка цифрова трансформація підприємств є важливим способом досягти високого рівня піднесення глобального ланцюга створення вартості та вирішити проблему слабкої базової технології для високоякісного розвитку [1]. Якісний розвиток малих та середніх підприємств (МСП) є важливою складовою високоякісного економічного розвитку країни.

Як зазначено в звіті ОЕСР «Індекс політики щодо МСП: країни східного партнерства 2024 р.» [2], цифровізація залишається важливим політичним пріоритетом для України, незважаючи на

війну та особливості в ключових політичних документах. Причому цей підхід можна посилити шляхом розробки концепції цифровізації МСП із чіткими цілями, вимірними цільовими показниками та фінансуванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження впливу цифрових фінансів на розвиток МСП поступово зросли в останні роки, більшість публікацій зосереджені насамперед на впливі цифрової фінансової інклюзії (DFI) на обмеження корпоративного фінансування, технологічні інновації та інші аспекти. В [3] Науменковою С., Міщенко С. зазначають, що DFI надає легший доступ до офіційних фінансових послуг шляхом оптимізації розподілу фінансових ресурсів, тим самим

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1842-8112>

підвищуючи ефективність їхнього фінансування. В [4] Демерціс М., Мерлер С. та Вольф Г. вказують на те, що завдяки передовим технологіям, таким як великі дані та хмарні обчислення, DFI дозволяє підприємствам точно оцінювати ризики, таким чином зменшуючи моральний ризик і несприятливий вибір. Ця зміна забезпечує більш справедливі фінансові послуги для МСП і ефективно вирішує проблеми фінансування МСП. Очевидно, що DFI, в першу чергу, вирішує питання фінансування та підвищує їхню загальну цінність шляхом скорочення витрат та коригування структур.

З іншого боку, Шусон Б. та ін. [5] зазначають, що у процесі розвитку фінансових структур DFI збільшує різноманітність фінансових інструментів, оптимізує фінансові структури та покращує доступ до офіційних фінансових послуг, таким чином прискорюючи поширення інформації та надаючи сильну підтримку інноваціям та розвитку.

В [6] Мінтао Ю. та Айго Ю. висунули теорію про те, що фінансові обмеження відіграють вирішальну посередницьку роль між DFI та технологічними інноваціями серед МСП, розкриваючи механізм, за допомогою якого DFI опосередковано сприяє корпоративним інноваціям шляхом пом'якшення фінансових обмежень. Розглядаючи інші точки зору, в [7] Лі Ксіупін Ф. та Бінтао Дж. зосередилися на впливі неоднорідності в керівних командах і зауважили, що різноманітність у керівних командах допомагає корпораціям краще використовувати цифрові інклюзивні фінансові ресурси для інновацій.

Таким чином, існуючі дослідження спочатку вивчали взаємозв'язок між DFI та високоякісним корпоративним розвитком. Вчені погоджуються з позитивним впливом DFI на високоякісний корпоративний розвиток, вважаючи, що він може ефективно полегшити труднощі корпоративного фінансування та сприяти корпоративним технологічним інноваціям. Однак, оскільки ці дослідження часто залишаються на попередньому дослідницькому рівні, вони не в змозі вичерпно розкрити внутрішні механізми та шляхи впровадження, за допомогою яких DFI впливає на високоякісний корпоративний розвиток, особливо з вузьким фокусом на МСП.

Незважаючи на важливі досягнення в цифровізації державних послуг і покращенні онлайн-екосистеми для підтримки бізнесу, повноцінно програми підтримки цифровізації МСП в Україні все ще недоступні.

В Україні немає документа на кшталт Національної цифрової стратегії. Проте вона працювала над розробкою стратегічного бачення своєї цифрової трансформації: було розроблено Цифровий порядок денний для України до 2020 року з метою узгодити цифровізацію України зі стандартами ЄС. Після цього було ухвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018–2020 роки.

Наразі цифровізація займає важливе місце в різних ключових політичних документах. Національна економічна стратегія на період до 2030 року (НЕС 2030), наприклад, визначає цифрову економіку як ключовий пріоритет економічної політики України (Напрямок 18. Цифрова економіка). Додаткові аспекти цифрової трансформації зазначені у Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року (Стратегічні цілі 1-32) [8]. Положення щодо цифровізації є в Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери та в Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Цей документ присвячений розвитку інфраструктури та цифровій трансформації регіонів. Також існує Стратегія інтеграції України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу («Дорожня карта») [2].

Незважаючи на триваючу війну, Україна продовжує докладати та нарощує свої зусилля з цифровізації і розробляє плани післявоєнного відновлення, причому цифрова трансформація становить тематичний компонент проєкту Плану відновлення [9]. Нинішній підхід України також передбачає акцент на штучному інтелекті (ШІ), при цьому докладаються значні зусилля для узгодження законодавства з Законом ЄС про штучний інтелект та розробки відповідної нормативної бази для цього.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є, по-перше, поглиблений аналіз цифрових фінансів як інструменту впливу на високоякісний розвиток малих і середніх підприємств з точки зору внутрішніх і зовнішніх механізмів, по-друге, комплексний підхід до цифровізації МСП, підкріплений узгодженням українського законодавства з законами ЄС з врахуванням євроінтеграційних прагнень.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2021 році МСП становили 99,9% усіх підприємств бізнес-сектору; з них 96,1% були мікропідприємствами [2]. На МСП припадало 81,6% від загальної зайнятості в бізнесі в Україні та 70,2% створеної доданої вартості за факторними витратами в бізнес-секторі (рис. 1).

Понад 40% українських МСП були змушені припинити або обмежити діяльність протягом перших тижнів війни [10]. Однак більшість українських МСП адаптувалися до складної ситуації, і лише 6% з них призупинили роботу до кінця року [10]. Їхня швидка адаптація значною мірою була зумовлена успішним переходом їхнього бізнесу в Інтернет і зниженням виробничих потужностей.

Банківська система України також продемонструвала велику стійкість, підтримуючи безперебійні електронні платіжні операції. Однак сектор МСП продовжує стикатися з труднощами, і на початку 2023 року частка проблемних кредитів

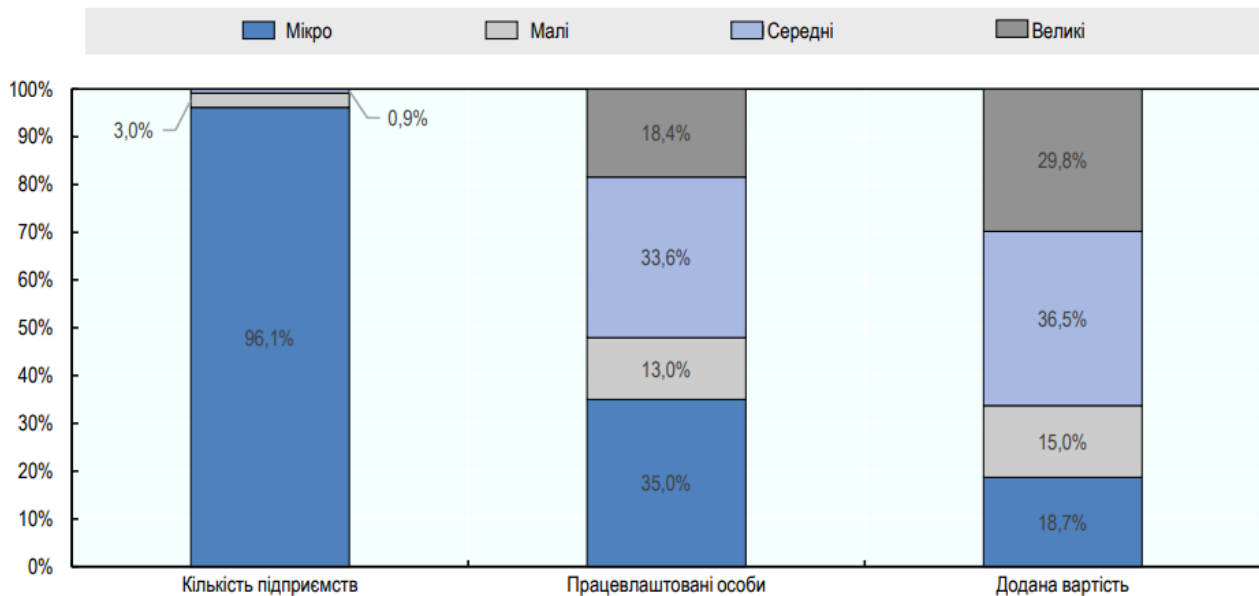

Рис. 1. Показники демографії підприємств в Україні за розміром підприємств в 2021 р. [2]

(NPL) зросла на 8 процентних пунктів порівняно з попереднім роком і досягла 38%, змінивши стабільну тенденцію поступового скорочення, яка спостерігалася з 2018 року [11].

Також МСП стикаються з труднощами в отриманні фінансування, оскільки в процесі схвалення кредиту більшість фінансових установ чітко вимагають нерухомість як заставу, а банки пропонують відносно мало видів фінансових послуг для МСП. Очевидно, що фінансова підтримка, яку можуть отримати МСП, є вкрай непропорційною їх великій кількості, різноманітному масштабу та значному внеску в соціально-економічний розвиток. Тому для вирішення цієї проблеми потрібні швидкі та ефективні заходи.

Під час четвертої хвилі технологічної революції цифрові технології та традиційна фінансова індустрія були глибоко інтегровані, що призвело до нових технологічних моделей, таких як блокчейн і хмарні обчислення, і сприяло тому, що цифрові трансформації поступово стали вирішальним фактором у сприянні швидкому зростанню реальної економіки.

Така цифрова трансформація, як цифрова фінансова інклюзія (DFI), має на меті, в тому числі, усунення кредитної дискримінації та надання пільгових кредитів МСП. Поява DFI надає традиційним фінансовим установам рішення для ефективного збалансування інтересів МСП, одночасно підвищуючи ефективність капіталу.

Український уряд зробив пріоритетом цифровізацію через створення Міністерства цифрової трансформації в серпні 2019 року. Лише у 2020 році частка роздрібно-онлайн-торгівлі зросла майже вдвічі, підскачавши з 1,2% до 2,1%

від загального роздрібного товарообігу [2]. Також отримали розвиток електронні державні послуги, які стали широко доступними для всіх громадян і бізнесу. Цифрове урядування є одним із ключових пріоритетів на шляху відновлення.

Стратегію розвитку фінансових технологій до 2025 року було затверджено НБУ в липні 2020 року [8]. Стратегія спрямована на підтримку розвитку екосистеми фінансових технологій в країні та стосується важливих напрямків, зокрема підвищення обізнаності та фінансової грамотності, а також розвитку відкритої банківської структури та експериментального правового режиму. Однак її замінила нова Стратегія розвитку фінансового сектору України на 2023 рік, яка містить завдання, пов'язані з фінансовою грамотністю та відкритою банківською структурою [12]. У НБУ, на жаль, «немає спеціального відділу, який би займався питаннями, пов'язаними з цифровими фінансовими послугами. Розробка стратегій фінансово-технічного та фінансового секторів була предметом широких консультацій, що є дуже позитивним явищем, особливо коли йдеться про надання цифрових фінансових послуг. Проте схоже, що інституціоналізованого механізму координації чи консультацій для збору думок різних державних і приватних зацікавлених сторін, коли йдеться про нове регулювання для сектора, не існує» [2]. Така координація є особливо важливою в контексті цифрових фінансових послуг, оскільки питання можуть торкатися низки тем, які не обов'язково належать виключно до компетенції фінансового регулятора.

Отже, процес сприяння високоякісному розвитку малих і середніх підприємств через DFI дозволяє не лише визначити теоретичну логіку

віртуальної економіки, яка обслуговує реальну економіку, але й дослідити наукові стратегії для цього. Таким чином, ретельний аналіз внутрішнього зв'язку та інституціонального механізму між DFI та високоякісним розвитком МСП та активне вивчення впливу DFI на високоякісний розвиток МСП залишаються життєво важливими.

Реальний доступ МСП до фінансових послуг характеризує своєчасне надання фінансової послуги у зручній для них формі та за ціною, яка є прийнятною й економічно обґрунтованою (рен-табельною) для фінансової установи, що її надає [3]. Мережі та термінальні пристрої дозволяють DFI функціонувати в фізично доступних місцях, таким чином дозволяючи МСП здійснювати фінансові операції без необхідності фізичного відвідування фінансових установ. Спираючись на аналіз моделей поведінки виробників, припустимо, що функція очікуваного прибутку для МСП після отримання кредиту буде такою:

$$\pi_0 = p_0 f_s(K_0, r_0, S=1) + (1-p_0) f_f(K_0, r_0, S=1) - p_0(1+r_0) \quad (1)$$

де π_0 – очікуваний прибуток від інвестицій,

p_0 – ймовірність успіху,

r_0 – процентна ставка кредиту,

K_0 – сума кредиту,

$f_s(K_0, r_0, S=1)$ – очікуваний дохід у разі успіху,

$f_f(K_0, r_0, S=1)$ – очікуваний дохід у разі невдачі,

$S=1$ – поточний статус кредиту.

Таким чином, умова першого порядку максимізації прибутку виглядає наступним чином:

$$\frac{\partial \pi_0}{\partial K_0} = p_0 f_{sK_0}(K_0, r_0, S=1) + (1-p_0) f_{fK_0}(K_0, r_0, S=1) - (1+r_0) = 0 \quad (2)$$

З умови (2) отримуємо:

$$p_0 f_{sK_0}(K_0, r_0, S=1) + (1-p_0) f_{fK_0}(K_0, r_0, S=1) - 1 = r_0 \quad (3)$$

З рівняння (3) завдяки DFI спостерігається впровадження політики низьких процентних ставок для МСП, яка представлена $\hat{r}_0 < r_0$. На цьому етапі окупність інвестицій становить

$$p_0 f_{sK_0}(K_0, r_0, S=1) + (1-p_0) f_{fK_0}(K_0, r_0, S=1) - 1 > \hat{r}_0.$$

Оскільки ентузіазм МСП щодо виробництва зростатиме, зниження відсоткової ставки r призведе до різкого збільшення заявок МСП на кредити, пом'якшивши їх фінансові обмеження та дозволивши їм досягти високоякісного розвитку. Як наслідок, фінансові характеристики DFI можуть збільшити кількість МСП, які звертаються за кредитами до фінансових установ, що призведе до збільшення суми позики ($K_0 - K_0$). Отже, залучення цифрових фінансів може сприяти якісному розвитку малих і середніх підприємств.

На основі стратегії сталого розвитку України до 2030 року [13] високоякісний розвиток МСП

визначено як їх прагнення до покращення ефективності бізнесу, зосереджуючись на інноваційному розвитку для сталих цілей і враховуючи спільний розвиток, зелений розвиток та посилення можливостей стійкості до ризиків. Механізм, за допомогою якого DFI сприяє високоякісному розвитку МСП, можна розділити на внутрішні та зовнішні складові.

Внутрішні механізми дії всередині МСП.

З внутрішньої точки зору підприємств, DFI може розширити охоплення фінансових послуг, зменшити інформаційну асиметрію, підвищити операційну ефективність традиційних банків, а також контролювати та заохочувати МСП до активного виконання своїх соціальних обов'язків. Водночас DFI пом'якшує фінансові обмеження для МСП, покращує фінансову доступність, зменшує фінансові ризики для підприємств, сприяє зеленим технологічним інноваціям серед МСП і, таким чином, сприяє їх високоякісному розвитку.

Соціальна відповідальність бізнесу (BSR).

По-перше, DFI порушує «правило 80/20» і активно використовує ефект «довгого хвоста», поширюючи фінансові послуги на ширше коло населення, сектори та включаючи численні МСП у послуги DFI, таким чином полегшуючи фінансовий нагляд за МСП і спонукаючи їх виконувати свої соціальні обов'язки. По-друге, застосування цифрових технологій у DFI забезпечує прозорість інформації та зменшує інформаційну асиметрію між кредиторами та боржниками. Крім того, DFI допомагає банкам відстежувати грошові потоки на рахунках клієнтів, сприяти наданню кредитів МСП, вирішувати проблеми морального ризику та несприятливого відбору, а також контролювати виконання МСП соціальних обов'язків.

Що стосується взаємозв'язку між BSR та якісним розвитком МСП, то, по-перше, підприємства, які активно реалізують свою діяльність у сфері BSR, несуть відповідальність за своїх працівників, поважають їхні права, надають високоякісні продукти та послуги споживачам і, таким чином, покращують ефективність бізнесу. По-друге, активна реалізація заходів BSR у бізнесі допомагає досягти сталого розвитку. По-справжньому відповідальне підприємство інтегрує відповідальність у свої основні цінності та повсякденну діяльність, забезпечуючи сталий розвиток підприємства. По-третє, виконання заходів BSR заохочує спільний розвиток. Виконання діяльності з BSR включає в себе забезпечення працівників заробітною платою та пільгами, а також відповідальність перед державою шляхом сплати податків відповідно до закону. Ці заходи сприяють участі МСП у спільному розвитку. По-четверте, підприємства, які активно займаються BSR, враховують не лише ефективність бізнесу, але й тягар, який їхні виробничі процеси завдають природному середовищу.

Тому сприяння захисту навколишнього середовища та чистішому виробництву є життєво важливим. Отже, соціальна відповідальність бізнесу опосередковує процес залучення цифрових фінансів, сприяючи високоякісному розвитку МСП.

Зелені технологічні інновації підприємств.

По-перше, використовуючи цифрові технології, DFI оперативно отримує інформацію про клієнтів і точно виплачує кредити, використовуючи технологію великих даних, знижуючи витрати на фінансові операції та сприяючи екологічним технологічним інноваціям серед підприємств. По-друге, DFI зменшує залежність МСП від філій і людських ресурсів, забезпечуючи прямий контакт між постачальниками коштів і покупцями, покращуючи доступність фінансових послуг і забезпечуючи зручну фінансову підтримку зелених технологічних інновацій серед МСП. По-третє, використовуючи технологію контролю ризиків великих даних і поєднання різноманітних фінансових інструментів, DFI долає обмеження традиційної оцінки фінансових ризиків і моделей ціноутворення, ефективно знижуючи ризики корпоративних позик, надаючи довгострокову та стабільну фінансову підтримку МСП і заохочуючи їх до активної участі в зелених технологічних інноваціях.

Розробка продуктів, які заощаджують сировину та енергію за допомогою екологічних технологічних інновацій, підвищує ефективність використання ресурсів і покращує ефективність бізнесу, надаючи потужний імпульс високоякісному розвитку МСП. Зелені технологічні інновації спрямовані на мінімізацію циклу продукту, таким чином охоплюючи всі аспекти від досліджень і розробок до просування на ринок, таким чином підвищуючи інноваційний потенціал підприємств і забезпечуючи потужну підтримку для високоякісного розвитку МСП. Крім того, завдяки зниженню витрат і збільшенню частки ринку екологічні технологічні інновації дозволяють МСП отримати конкурентну перевагу на ринку та заробляти патентні збори за рахунок передачі результатів інновацій, закладаючи таким чином міцну основу для сталого розвитку. Крім того, зосереджуючись на енергозбереженні, скороченні викидів і переробці відходів у виробництві, зелені технологічні інновації зменшують забруднення навколишнього середовища, спрямовують підприємства до екологічного розвитку та сприяють екологічному розвитку МСП. Нарешті, оскільки МСП мають низьку здатність протистояти ризикам, потужні можливості зелених технологічних інновацій є важливими для вирішення проблем, надання стійкої підтримки підприємствам для запобігання ризикам і забезпечення високоякісного розвитку МСП. Отже, «зелені» технологічні інновації підприємств сприяють процесу залучення цифрових фінансів, сприяючи високоякісному розвитку МСП.

Зовнішній механізм для підприємств.

З зовнішньої точки зору, DFI розширює прямі канали фінансування, зменшує фінансові тертя, оптимізує фінансові структури і, таким чином, підвищує ефективність розподілу фінансових ресурсів (EFR). Одночасно DFI пом'якшує фінансову відчуженість, покращує доступність корпоративних кредитів і підвищує рівень корпоративних цифрових технологій, таким чином сприяючи оптимізації структури (OS) і сприяючи МСП у досягненні високоякісних стратегічних цілей розвитку.

DFI та ефективність фінансових ресурсів:

По-перше, DFI породжує численні платформи для кредитування в Інтернеті, допомагаючи знизити пороги фінансування для підприємств і підвищуючи EFR. По-друге, це зменшує фінансові труднощі для підвищення ефективності. Використовуючи цифрові технології, DFI розширює можливості фінансових установ зі збору та аналізу даних, дозволяючи їм швидко реагувати на корпоративні запити на кредити, допомагаючи банкам приймати кращі рішення, зменшуючи фінансові труднощі та покращуючи ефективність розподілу активів. По-третє, це оптимізує фінансові структури для підвищення ефективності. DFI диверсифікує види фінансового бізнесу, розширює масштаби бізнесу, долає ринкові бар'єри, змінює фінансові структури та сприяє ефективності розподілу ресурсів.

Підвищення ефективності нарощує операційну продуктивність шляхом оптимізації розподілу ресурсів, вивільнення ліквідності для виробництва та операційної діяльності підприємства, слугуючи важливим доповненням до операцій підприємства, покращуючи продуктивність і сприяючи високоякісному розвитку МСП. По-друге, підвищення ефективності покращує інноваційні можливості шляхом покращення фінансового середовища для підприємств, зниження ймовірності неправильного пониження рейтингу високоякісних підприємств, посилення їхньої готовності до досліджень і розробок, сприяння інноваційній діяльності та спонукання МСП до високоякісного розвитку. По-третє, підвищення ефективності покращує можливості сталого розвитку шляхом посилення нагляду за фінансовим ринком за підприємствами, змушуючи МСП усвідомлювати необхідність збалансувати короткострокові прибутки та розширення ринку з довгостроковим розвитком, таким чином стимулюючи розвиток високої якості. По-четверте, підвищення ефективності підвищує стійкість до ризиків шляхом розширення інформаційних каналів зв'язку між банками та підприємствами, допомагаючи малим і середнім підприємствам розподіляти необхідні фінансові активи у зв'язку з виробництвом і операцією, покращуючи їхні можливості реагування на ризики під час макроекономічної невизначеності та сприяючи високоякісному розвитку. Отже, EFR є посередником у процесі

залучення цифрових фінансів, таким чином забезпечуючи якісний розвиток МСП.

Оновлення DFI та OS: по-перше, це зменшує фінансову відчуженість, щоб прокласти шлях для оновлення OS. DFI надає фінансову підтримку підприємствам, стимулюючи життєздатність соціального підприємництва, збільшуючи кількість підприємств, активізуючи ринок, сприяючи здоровій конкуренції між підприємствами та закладаючи основу для модернізації структури. По-друге, це покращує доступність корпоративних кредитів, щоб забезпечити стійку підтримку для оновлення OS. Покращена доступність кредитів забезпечує фінансову безпеку для інновацій підприємства та промислової модернізації, дозволяючи підприємствам шукати прорив у технологічних інноваціях, підвищувати ефективність виробництва, оптимізувати структуру промислових ланцюжків та сприяти модернізації. По-третє, це підвищує рівень корпоративних цифрових технологій, щоб сприяти модернізації. DFI допомагає підприємствам здійснити інтелектуальну трансформацію вищого та нижчого бізнесу, сприяючи цифровій трансформації всієї галузі та надаючи нову життєву силу та імпульс модернізації. Отже, оптимізація структури опосередковує процес включення цифрових фінансів, забезпечуючи якісний розвиток МСП.

Висновки та рекомендації. Таким чином, посилення сприяючого впливу DFI на високоякісний розвиток МСП можливе завдяки:

1) постійному розширенню охоплення DFI. Враховуючи нерівномірний розподіл ресурсів серед МСП в Україні, «сліпі зони» в охопленні DFI все ще існують. Таким чином, інфраструктура DFI повинна бути зміцнена, щоб розширити її покриття.

2) ефективному поглибленню використання інклюзивних цифрових фінансів. Під керівництвом урядових відомств і використовуючи ринкову конкуренцію як інструмент, необхідно вивести DFI на етап економії масштабу та вдосконалити цифрову фінансову інфраструктуру.

3) постійному збільшенню цифровізації МСП. Для цього необхідно знижувати порогові значення для використання цифрових фінансових продуктів і стимулювати позитивну підтримку цифровізації для МСП в інституційному та законодавчому плані.

4) заохоченню МСП до активної діяльності з BSR та збільшення інвестицій у екологічні технологічні інновації. Необхідно сприяти МСП активно брати на себе соціальну відповідальність, спрямовувати їх на формування та поглиблення усвідомлення соціальної відповідальності, інноваційні концепції цінностей і розглядати виконання соціальних обов'язків як важливий захід для підвищення їх основної конкурентоспроможності. Одночасно активізувати інвестиції малих і середніх підприємств у екологічні технологічні інновації,

посилити їх провідну роль у екологічних технологічних інноваціях, збільшити незалежні інновації у виробничих і управлінських процесах і сприяти екологічним інноваціям через екологічне виробництво (і навпаки).

5) покращенню EFR і сприянню модернізації. Необхідно підвищувати ефективність розподілу фінансових ресурсів, неухильно та розумно сприяти розвитку багаторівневого фінансового ринку, постійно збільшувати частку прямого фінансування в загальному соціальному фінансуванні, використовувати ринкові методи для заохочення припливу кредитних коштів до МСП, збільшувати ефективне фінансове забезпечення для МСП та розширювати канали їх фінансування. Одночасно посилити політичну відповідальність і невідкладність, сприяти трансформації та модернізації традиційних галузей економіки, спрямовувати ресурси розвитку на більш просунуті та менш забруднюючі галузі, енергійно інкубувати та розвивати стратегічні галузі, що розвиваються, і йти шляхом зеленого та низьковуглецевого економічного розвитку.

Україна також могла б покращити функціонування перерахованих механізмів в рамках регіональної політики розвитку DFI та оптимізувати середовище цифрового інклюзивного фінансового ринку такими способами: зміцнити механізми обміну кредитною інформацією, уніфікувати стандарти збору та оцінки кредитних даних МСП і заохочувати фінансові установи підтримувати галузі, які не забруднюють довкілля. Також поглибити інтеграцію цифрових технологій і фінансових послуг у всіх регіонах і постійно досліджувати та інновувати більш зручні та різноманітні послуги цифрових фінансових продуктів. Зміцнювати міжрегіональні обміни та співпрацю, усунути адміністративні бар'єри та використовувати порівняльні переваги кожного регіону для максимізації сприятливого ефекту DFI для високоякісного розвитку МСП.

Таким чином, Україна зможе спиратися на свій вражаючий поступ у наданні цифрових державних послуг, щоб розробити комплексний підхід до цифровізації МСП, підкріплений внутрішніми та зовнішніми механізмами впливу цифрових фінансів на розвиток малих та середніх підприємств, а також поступу в розробці співвимірної з ЄС нормативної бази для цифрових фінансів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дмитришин Л.І., Поклітор Л.З. Модель цифрової трансформації підприємств із прямими іноземними інвестиціями. *Грааль науки*. 2025. №48. С. 96–102.
2. Індекс політики щодо МСП: країни східного партнерства 2024 р. ОЕСР 2023 р. URL: https://epo.org.ua/downloads/UKR_SME_policy_index_2024.pdf(дата звернення: 04.04.2025).

3. Науменкова С., Міщенко С. Цифрова фінансова інклюзія: можливості та обмеження для України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 1–2 (274–275). С. 133–149.

4. Demertzis M., Merler S., Wolff G. B. Capital Markets union and the fintech opportunity. *Journal of Financial Regulation*. 2018. № 4, P. 157–165.

5. Shusong B., Nina L., Ke Z. Digital Finance and Corporate Green Innovation: Exclusion or Integration? *Research on Financial and Economic Issues*. 2022. № 12, P. 57–68.

6. Mingtao Y., Aiguo Y. Can digital finance accelerate the digital transformation of companies? *From the perspective of M&A. Sustainability*. 2022. № 14. 14281.

7. Li Xiuping F., Bingtao G. J. Digital finance, heterogeneity of top management teams, and enterprise innovation. *Statistics & Decisions*. 2022. № 38. P. 161–165.

8. Стратегія розвитку фінансових технологій до 2025 року. НБУ. 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqdClp> (дата звернення: 14.04.2025).

9. Draft Ukraine Recovery Plan. Materials of the “Digitalisation” working group. National Council for the Recovery of Ukraine. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/digitization-eng.pdf> (дата звернення: 14.04.2025).

10. EBRD, USA and Sweden assess impact of war on SMEs in Ukraine. EBRD. 2023. URL: <https://www.ebrd.com/news/2023/ebd-usa-and-sweden-assess-impact-of-war-on-smes-inukraine.html> (дата звернення: 20.04.2025).

11. Banks'NPL Ratio Rose to 38% in 2022 Due to War. National Bank of Ukraine. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/chastka-nepratsyuyuchih-kreditiv-u-bankah-u-2022-rotsizroslo-do-38-unaslidok-viyni>. (дата звернення: 04.04.2025).

12. Стратегія розвитку фінансового сектору України. НБУ. 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/prezentaciya_strategii.pdf (дата звернення: 14.04.2025).

13. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 20.04.2025).

REFERENCES:

1. Dmytryshyn L.I., Poklitor L.Z. (2025). Model tsyfrovoy transformatsii pidpriemstv iz priamymy inozemnymy investytsiyamy [Digital transformation model for enterprises with foreign direct investment]. *Hraal nauky - The Grail of Science*, no. 48, pp. 96–102. [in Ukrainian]

2. Indeks polityky shchodo MSP: krainy skhidnoho partnerstva 2024 r. [SME Policy Index: Eastern

Partnership Countries 2024] OESR 2023 r. Available at: https://epo.org.ua/downloads/UKR_SME_policy_index_2024.pdf (accessed: 04.04.2025). [in Ukrainian]

3. Naumenkova S., Mishchenko S. (2020). Tsyfrova finansova inkluziia: mozhlyvosti ta обмеження для України [Digital financial inclusion: opportunities and limitations for Ukraine]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*, no. 1-2 (274-275), pp. 133-149. [in Ukrainian]

4. Demertzis M., Merler S., Wolff G. B. (2018). Capital Markets union and the fintech opportunity. *Journal of Financial Regulation*, no. 4, pp. 157–165. [in English]

5. Shusong B., Nina L., Ke Z. (2022). Digital Finance and Corporate Green Innovation: Exclusion or Integration? *Research on Financial and Economic Issues*, no. 12, pp. 57–68. [in English]

6. Mingtao Y., Aiguo Y. (2022). Can digital finance accelerate the digital transformation of companies? *From the perspective of M&A. Sustainability*, no. 14, p. 14281. [in English]

7. Li Xiuping F., Bingtao G. J. (2022). Digital finance, heterogeneity of top management teams, and enterprise innovation. *Statistics & Decisions*, no. 38, pp. 161–165. [in English]

8. Stratehiia rozvytku finansovykh tekhnolohii do 2025 roku [Strategy for the development of financial technologies until 2025]. NBU. 2020. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqdClp> (accessed: 14.04.2025). [in Ukrainian]

9. Draft Ukraine Recovery Plan. Materials of the “Digitalisation” working group. National Council for the Recovery of Ukraine. 2022. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/digitization-eng.pdf> (accessed: 14.04.2025). [in English]

10. EBRD, USA and Sweden assess impact of war on SMEs in Ukraine. EBRD. 2023. Available at: <https://www.ebrd.com/news/2023/ebd-usa-and-sweden-assess-impact-of-war-on-smes-inukraine.html> (accessed: 20.04.2025). [in English]

11. Banks'NPL Ratio Rose to 38% in 2022 Due to War. National Bank of Ukraine. 2023. Available at: <https://bank.gov.ua/en/news/all/chastka-nepratsyuyuchih-kreditiv-u-bankah-u-2022-rotsizroslo-do-38-unaslidok-viyni> (accessed: 04.04.2025). [in English]

12. Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy [Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine]. NBU. 2023. Available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/prezentaciya_strategii.pdf (accessed: 14.04.2025). [in Ukrainian]

13. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku [About the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030]. Ukaz Prezidenta Ukrainy. 2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (accessed: 20.04.2025). [in Ukrainian]